

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 sierpnia 2017 r. znak (...), nr sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił M. G. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 16 maja 2016r. do 8 lipca 2016 r. i zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 4.555,41 zł wskazując, że na ustaloną kwotę składa się należność główna z funduszu chorobowego za okres od 16 maja 2016 r. do 8 lipca 2016 r. oraz odsetki wysokości 340,17 zł. Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, iż ubezpieczona, korzystając z zasiłku chorobowego w trakcie zatrudnienia w Zespole Szkół Nr (...) w S. wykonywała umowę zlecenia na rzez (...) Centrum (...) w okresie od 16 maja 2016 r. do 8 lipca 2016r. i otrzymała za to wynagrodzenie, co czyni pobrane świadczenie nienależnym (decyzja - k. 4 akt organu rentowego stanowiących załącznik do akt sprawy zwanych dalej aktami zasiłkowymi).

M. G. wniosła odwołanie od tej decyzji domagając się ustalenia, że nie jest zobowiązana do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami za okresy objęte decyzją. Odwołująca się podniosła, że nie była pouczona przez organ rentowy o okolicznościach powodujących ustanie prawa do świadczeń, w związku z czym nie można twierdzić, że świadczenie było nienależne. Dodała, że czynności związane z zawartą umową zlecenia z (...) polegały na przekazywaniu raz w miesiącu drogą elektroniczną deklaracji miesięcznych ubezpieczeniowych składek pracowniczych. W miesiącu, w którym nie następowały żadne zmiany w bazie osób ubezpieczonych, zadanie M. G. sprowadzało się do kliknięcia klawisza enter na komputerze w formularzu deklaracji, co wedle ubezpieczonej nie miało żadnego wpływu na stan jej zdrowia (odwołanie – k. 2 -3).

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (k.23)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. G. jest zatrudniona od marca 2012r. w Zespole Szkół Nr (...) I w S., na stanowisku specjalisty do spraw płac, na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym, w tym ubezpieczeniu chorobowemu.

W dniu 15 kwietnia 2016 r. M. G. zawarła umowę z (...) Centrum Operacyjnym spółką akcyjną w W., która miała polegać na wprowadzaniu danych do aplikacji rejestratora ubezpieczeń grupowych lub wykazów pisemnych związanych z wykonywaniem umów ubezpieczenia grupowego. Na mocy umowy M. G. zobowiązała się do wykonywania czynności technicznych polegających na wprowadzaniu danych zawartych w deklaracjach i formularzach do systemu eRU lub do przekazanych jej przez (...) wykazów, w zależności od instrukcji (...). Z. była zobowiązana do wykonywania powyższych czynności wyłącznie osobiście. Czynności te w rzeczywistości sprowadzały się do naciśnięcia klawisza (...) po przesłaniu dokumentacji elektronicznej do siedziby (...). Dokumenty są przygotowywane elektronicznie, dane są już wprowadzone do programu w postaci listy płac i są automatycznie transferowane do programu ubezpieczeniowego, a ubezpieczona jedynie zatwierdza je klawiszem Enter. Czynności te były wykonywane raz w miesiącu do 20 dnia następnego miesiąca, jednakże M. G. zatwierdzała dane na początku danego miesiąca.

W okresie zatrudnienia, z tytułu którego podlegała ubezpieczeniom społecznym, w tym ubezpieczeniu chorobowemu, M. G. była niezdolna do pracy z powodu złamania kończyny dolnej. Przedłożyła pracodawcy zwolnienia lekarskie za okresy od 2 maja 2016 r. do 17 czerwca 2016 r. oraz od 18 czerwca 2016r. do 8 lipca 2016 r. Za okres od 16 maja 2016 r. do 8 lipca 2016 r. M. G. wypłacono zasiłek chorobowy w łącznej kwocie 4.215,24 zł.

W okresie zwolnienia lekarskiego od 2 maja 2016 r. do 17 czerwca 2016 r. M. G. wykonywała czynności wynikające z umowy zlecenia, zawartej z (...) w W.. Czynności zostały zarejestrowane poza siedzibą firmy w systemie informatycznym. W dniu 1 czerwca 2016r. zostało zatwierdzone rozliczenie miesięczne.

Niesporne, nadto:

- przesłuchanie odwołującej się – k. 36-37;
- umowa zlecenia – k. 4-11;
- zaświadczenia lekarskie – k. 41B;
- pismo (...) – k. 2 akt zasiłkowych;
- karta zasiłkowa – k. 3 akt zasiłkowych.

Decyzja z dnia 23 kwietnia 2018 r. znak (...), nr sprawy (...) została doręczona M. G. w dniu 21 sierpnia 2017 r.

Niesporne

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalony został w oparciu o zgromadzone dokumenty i korespondujące z nimi zeznania ubezpieczonej. Sąd nie znalazł podstaw do odmówienia wiary wskazanym dowodom. Rzetelność i autentyczność dokumentów nie były podważane przez strony i nie budziły wątpliwości, zeznania M. G. w znacznej części korespondowały z dokumentami, a organ rentowy nie naprowadził żadnych dowodów pozostających z nimi w sprzeczności.

Na tle dokonanych ustaleń faktycznych istniały podstawy do przyznania ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego, jednakże nie za cały sporny okres.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, (t.j. Dz. 2017.1368), zwanej w dalszej części rozważań ustawą zasiłkową, zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, przy czym ubezpieczony obowiązkowo (a takim jest pracownik) nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia.

Nie było kwestią sporną, że M. G. była niezdolna do pracy w okresach od 2 maja 2016 r. do 17 czerwca 2016 r. oraz od 18 czerwca 2016 r. do 8 lipca 2016 r., tj. w czasie podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu. Zaistniały zatem wskazane wyżej ustawowe przesłanki warunkujące uzyskanie przez ubezpieczoną zasiłku chorobowego z tytułu ubezpieczenia, co skutkowało ostatecznie wypłatą świadczenia za wskazane okresy w wysokości określonej zaskarżoną decyzją.

Ustawodawca wyłączył jednak w pewnych sytuacjach prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia pomimo spełnienia wskazanych warunków. Uczynił to w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Zgodnie z wymienionym przepisem ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Nie było kwestią sporną w sprawie niniejszej, że M. G. w okresie orzeczonej niezdolności do pracy jednorazowo wykonała czynności wynikające z umowy zlecenia zawartej z (...) w W., za co otrzymała wynagrodzenie. Świadczy o tym chociażby pismo (...) z dnia 30 czerwca 2017 r., w którym stwierdzono, że w dniu 1 czerwca 2016 r. na loginie ubezpieczonej zostało zatwierdzono rozliczenie miesięczne, co jest równoznaczne z wykonywaniem czynności wynikających z zawartej umowy zlecenia. W ocenie Sądu wykonanie na rzecz (...) czynności polegających na wprowadzaniu danych zawartych w deklaracjach i formularzach do systemu związanego z wykonywaniem umów ubezpieczenia grupowego za wynagrodzeniem nosi cechy pracy zarobkowej i nie ma charakteru sporadycznego incydentalnego i uzasadnionego wyjątkową potrzebą działania ubezpieczonej. Sama ubezpieczona nie zaprzeczyła, aby w spornym okresie przynajmniej raz wykonała czynności związane z zawartą umową zlecenia. Sąd przyjął zatem za wykazane, że pracę zarobkową ubezpieczona wykonywała w okresie niezdolności do pracy orzeczonej w okresie od

2 maja 2016 r. do 17 czerwca 2016 r., w szczególności w dniu 30 czerwca 2016 r. Jednocześnie brak jest dostatecznych danych świadczących o tym, że M. G. wykonywała również czynności związane z tą umową w okresie zwolnienia lekarskiego od 18 czerwca 2016 r. do 8 lipca 2016 r. W tym zakresie organ rentowy nie przedstawił stosownych dowodów. W rezultacie Sąd uznał, że tego typu działanie ubezpieczonej jedynie w okresie 2 maja 2016 r. do 17 czerwca 2016 r. stanowiło wykonywanie pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Odpłatne wykonywanie czynności zleconych w ramach umowy zlecenia jest aktywnością zarobkową, od której ubezpieczona w okresie orzeczonej niezdolności do pracy powinna się powstrzymać, chcąc korzystać z prawa do zasiłku chorobowego w ramach konkretnego zwolnienia lekarskiego.

W rezultacie powyższych rozważań Sąd uznał, że M. G. przysługuje prawo do zasiłku chorobowego wypłaconego za okres udzielonych zwolnień lekarskich, ale jedynie za okres od 18 czerwca 2016 r. do 8 lipca 2016 r. i w tym zakresie zmienił w oparciu treść art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zaskarżoną decyzję. A contrario Sąd stwierdził, że z uwagi na naruszenie warunków przyznania prawa do świadczenia z ubezpieczenia chorobowego odwołującej się nie przysługuje prawo do zasiłku chorobowego za okres zwolnienia od 2 maja 2016 r. do 17 czerwca 2016 r. To z kolei przesądzało o obowiązku zwrotu części pobranego świadczenia.

W myśl art. 66 ust. 2 ustawy zasiłkowej jeżeli świadczenie zostało pobrane nienależnie z winy ubezpieczonego lub wskutek okoliczności o których mowa w art. 15-17 i art. 59 ust. 6 i 7 ustawy wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściągnięciu w drodze egzekucji administracyjnej. Tym samym wypełnienie dyspozycji art. 17 ustawy zasiłkowej niejako automatycznie skutkuje możliwością zażądania zwrotu wypłaconych kwot świadczeń od ubezpieczonego. Stąd też zawarte w zaskarżonej decyzji zobowiązanie do zwrotu wypłaconego zasiłku chorobowego za okres zwolnienia od 16 maja 2016 r. do 17 czerwca 2016 r. należy uznać za uzasadnione.

Z karty zasiłkowej zawartej w aktach zasiłkowych ZUS wynika, że za okres od 18 czerwca 2016 r. do 8 lipca 2016 r. M. G. pobrała tytułem zasiłku chorobowego kwotę 1639,26 zł i jak wyżej wskazano prawo do tego świadczenia jej przysługuje. Z kolei pozostałą kwotę pobranego zasiłku za okres od 16 maja 2016 r. do 17 czerwca 2016 r. ubezpieczona winna zwrócić z uwagi na wykonywanie pracy zarobkowej w okresie udzielonego jej wówczas zwolnienia.

Błędne pozostaje rozstrzygnięcie o odsetkach mających podlegać zwrotowi obok wypłaconego zasiłku. W decyzji nie wskazano, za jaki okres organ rentowy domaga się odsetek, a ograniczono się jedynie do wskazania ich kwoty. Zważywszy jednak na wyliczenie kwotowe odsetek, uznać należało, że są to odsetki należne za okres do wydania decyzji.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy systemowej, osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Art. 84 ust. 1 ustawy systemowej odsyła w zakresie wysokości i zasad naliczania odsetek do przepisów prawa cywilnego, a zatem do regulacji zawartych w kodeksie cywilnym. Odesłanie to nie może być jednak rozumiane zbyt szeroko. Nie dotyczy ono, zdaniem sądu, terminu wymagalności świadczeń podlegających zwrotowi a w konsekwencji terminu, od którego organ rentowy może żądać odsetek. Opóźnienie dłużnika w prawie cywilnym uregulowane jest bowiem w różny sposób w zależności od rodzaju świadczenia, jakiego dotyczy. Określenie terminu wymagalności świadczenia z ubezpieczeń społecznych podlegającego zwrotowi musi być ustalone nie na gruncie przepisów prawa cywilnego, a na gruncie przepisów prawa ubezpieczeń społecznych. Zasady prawa cywilnego, o jakich mowa w art. 84 ust. 1 ustawy systemowej to zasady wskazane w art. 481 § 1 i 2 k.c. W myśl wymienionych przepisów jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, przy czym jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Określenie terminu powstania opóźnienia osoby zobligowanej do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych musi być oceniane jednak na gruncie przepisów ubezpieczeniowych. Ustalenie, że wypłacone świadczenie z ubezpieczeń społecznych jest nienależne, zostaje dokonane dopiero w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez organ rentowy. Dopiero od dnia następnego od dnia otrzymania decyzji w tym zakresie jej adresat, jeśli

zostaje zobowiązany do zwrotu świadczenia, pozostaje w opóźnieniu skutkujący możliwością żądania odsetek. Z datą otrzymania decyzji uzyskuje bowiem wiedzę o tym, że świadczenie jest nienależne (wezwanie do jego zwrotu). Taki pogląd sądu znajduje poparcie w uzasadnieniach wyroków Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010r. I UK 201/09 LEX nr 585713 i z dnia 16 grudnia 2008 r. I UK 154/08, OSNP 2010/11- 12/ 148.

Nie można zaakceptować twierdzeń organu, jakoby odsetki za opóźnienie miałyby być naliczane od dnia następującego po dniu wydania decyzji (tj. 18 sierpnia 2017r.). Jednocześnie organ rentowy nie przedłożył potwierdzenia skutecznego doręczenia zaskarżonej decyzji M. G.. Należało zatem przyjąć, że nastąpiło to w dniu 21 sierpnia 2017 r., wskazanym przez ubezpieczoną w odwołaniu od spornej decyzji. ZUS nie naprowadził przy tym dowodów mogących skutkować innym przyjęciem. W konsekwencji Sąd uznał, że ubezpieczona pozostawała w opóźnieniu co do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego począwszy od dnia 21 sierpnia 2017 r. Z pewnością zaś organowi rentowemu nie należały się odsetki od kwoty 4.215,24 zł liczone do dnia 21 sierpnia 2017 r.

Mając na uwadze wszystko powyższe sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w sposób wskazany w punkcie pierwszym wyroku, w pozostałym zaś zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

Orzeczenie o kosztach procesu wydano w oparciu o art. 100 zd. 1 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. W orzecznictwie prezentowane jest zapatrywanie, że o zastosowaniu zasady wzajemnego zniesienia kosztów procesu decyduje kryterium słusznościowego rozłożenia obowiązku ponoszenia tych kosztów, nie jest natomiast bezwzględnie wymagane dokładne wyliczenie stosunku wygranej do przegranej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 czerwca 1974 r., II CZ 104/74, niepubl.; z dnia 10 lutego 1985 r., II CZ 21/85, niepubl.; z dnia 17 czerwca 2011 r., II PZ 10/11, niepubl.).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)